

„PÉLDÁBÓL ÖTÖS!”

Textus: 1Tim 4,12-16

1. Amit a textusról tudni kell – exegetikai/kortörténeti megértés

A Timóteushoz írt levéllel kezdődnek az ún. Pásztori Levelek. A kifejezést Aquinói Tamás használja először, de ő csak a két Timóteushoz írt levelet érti alatta,¹ bővebb értelemben csak a 18. századtól kezdve kezdik el használni. A Pásztori levelek személyekhez szólnak, de az egész egyházat, és benne a gyülekezeti tagokat is érintő kérdésekkel foglalkoznak, ezért gyülekezeti használatuk kezdettől fogva egyértelmű.

Igénkben Pál „*ifjú*” munkatársát biztatja példászerű életre, mégpedig arra, hogy a következő öt dologban legyen „ötös”, „példás”: „*beszédben, magaviseletben, szeretetben, hitben, tisztaságban*”. Amit Timóteusról tudunk, az alapján bátran mondhatjuk: ő valóban jeles életet élt!

12. v.: Az „*ifjú kor*” kifejezés elég tágan értelmezhető, és sok félreértésre adott már okot. Pál a „*neotes*” kifejezést használja, ami a harminc-negyven éves korosztályra is használatos!² Zsidó gondolkodás szerint a hatvanadik életévvel kezdődik az a kor, ami után valaki „*öreg*”, illetve „*vén*”, és már korából adódóan tekintélyre számíthat. Timóteus annak ellenére, hogy ekkor még alig haladhatta meg a harmincat,³ példászerű életet kell, hogy éljen, ami érett magatartást igényel. „*Senki a te fiatalágodat le ne nézze...*” (Kecskeméthy István fordítása) Példa, minta (*typos*)⁴ legyen a gyülekezet számára, de ez ne hatalmi pozíciójából eredjen, hanem életével érdemelje ki a tiszteletet. Abban a korban ugyanis ilyen vezetői pozíciót ritkán töltött be egy ennyire fiatal ember. (Ugyanez a kifejezés jelenik meg a Fil 3,6; 1Thessz 1,7; 2Thessz 3,9; 1Kor 10,6 és a Rm 6,17-ben is.) Timóteus legyen példa:

beszédben: elsősorban az igehirdetést érti alatta, és nem a hétköznapi beszélgetés stílusát.

magaviseletben: talán helyesebb lenne az életforma, életmód kifejezés. Több mint magaviselet! Modell értékű keresztyénséget jelöl.

szeretetben: Az előző keresztyén életforma, életmód alapja. Itt is megelőzi a hitet.

hitben: Olyan hit, amely szeretet által lesz tetté, hűség értelemben is szerepel.

tisztaságban: „*en bagneia*” – csak itt, és az 5,2-ben szerepel. Az 5,2 külön megjegyzi a nőtlen Timóteus fiatal lányokhoz és a nőkhöz való viszonyában a tisztaság fontosságát, itt a kultuszi és a tanításbeli tisztaságra kell gondolnunk elsősorban.⁵

¹ ERDŐS KÁROLY ÉS PONGRÁCZ JÓZSEF: Újszövetségi bevezetés, 371.; LENKEYNÉ SEMSEY KLÁRA: Exegézistől a prédikációig, 15.; KOCIS ELEMÉR: A pásztori levelek magyarázata in: A Szentírás magyarázata, 287. A perikópa, de az egész levélhez LENKEYNÉ SEMSEY KLÁRA magyarázata használható a legjobban!

² GOTTFRIED HOLZ: Die Pastoralbriefe, Theologischer Handkommentar zum Neuen Testament, 108.

³ LENKEYNÉ SEMSEY KLÁRA: Exegézistől a prédikációig, 102. MAGYARÁZATOS KÁROLI BIBLIA THE NIV STUDY BIBLE magyarázatával, 1737.

⁴ „Óskép, előkép, minta, mintakép, példa, példakép” in: VARGA ZSIGMOND J.: Újszövetségi görög-magyar szótár, 971.

⁵ LENKEYNÉ i.m. 104.

13. v.: A modell értékű keresztyénség mellett vezetői kötelességei is vannak Timóteusnak, mégpedig az Írás és az apostoli levelek felolvasására is oda kell figyelnie. Korábban a tévtanítók megtévesztő és ördögi tanításáról volt szó, ezzel szemben kell ügyelnie a gyülekezet vezetőjének az Írásokra, valamint az igehirdetésbeli egészséges tanításra. „*Anagnósis*”: az írás olvasása, a „*paraklésis*”: a bátorítás, az igehirdetés (vö. ApCsel 13:15), a „*didaskalia*” az újonnan felvettek; a ketechumenusok oktatása,⁶ egészséges, építő beszéd!

14. v.: „*Ne hanyagold el*” felszólítás nem arról szól, amit gondolnánk, azaz nem a nemtörődömségről, hanyagságról, hanem sokkal inkább Timóteus alázatos és szelíd magatartásáról beszél.⁷ A túlzott (!) szerénység és visszafogottság nem szolgálja az evangélium hirdetésének és a gyülekezet vezetésének ügyét. A vének kézrátétele pedig az őskeresztyén egyházban nem a papi tisztre való felszentelést jelenti, hanem a gyülekezet vezetőjévé, annak tanítójává való meghatalmazást szimbolizálja.⁸

16. v.: „*Legyen gondod önmagadra*” – az „*epechein*” itt datívusszal áll, azaz „*tartsd magad szemed előtt*”.⁹ Ma úgy mondanánk: légy reflektív személyiség, állandóan figyelj és képezd magad, csak így tudod észrevenni, ha valamit nem helyesen fogalmaztál, vagy akár a tévtanítást a gyülekezetben. A „*megmented magadat és hallgatóidat*” természetesen nem szünergista értelemben értendő, hanem arra utal, hogy Krisztus mentett meg mindannyiunkat, mi pedig az erről szóló tiszta tanítás által is egyre inkább Krisztus képére formáltatunk.

2. A perikópa megértése – teológiai összefüggések feltárása

A püspökökről, diakónusokról, az „egyházi hivatalnokokról” (3. rész) szóló rész után személyesen magának Timóteusnak is, mint a gyülekezet vezetőjének ad intést az apostol, hogy „*tudd meg, hogyan kell forgolódnod az Isten házában*” (1Tim 3,15). Azonban nem minden vezető jár helyes úton. Önmagában a pozíció nem garantálja a helyes látást, életmódot. Nem véletlen, hogy mielőtt Timóteusnak szánt figyelmeztetését és biztatását elmondja, előtte a tévtanítók tévelygéséről is beszél, és e tévelygésekkel szembe állítja az igaz kegyességet. Ugyanis az egyház, a gyülekezet vezetője ezért is felelős személy. Ehhez a felelősséghez bölcsesség kell, ami csak megfelelő tapasztalat után várható el, tehát igazából idős korban. Timóteus 30-as éveiben járhatott e sorok keletkezésekor. Mondhatta volna, mint Jeremiás: „*Ó, Uram, Uram! Hiszen nem értek a beszédhez, mert fiatal vagyok.*” (Jer 1,6b) Nem tudunk róla, hogy mondta-e valaha, de róla könnyen mondhatták a gyülekezet tagjai, vagy a tévtanítók, vagy az egyház ellenségei. Pál apostol biztatása hasonló, mint amit az Úr mond Jeremiásnak. Pontosabban arra inti Pál Timóteust, hogy ne lankadjon arra figyelni, amit az Úr mond neki. Tekintélye abban lesz, mint Jeremiásnak annakidején (ahogyan Pálnak is abban volt, v.ö. 2Kor), hogy az Úr adta szájába az igéket, és ő a szerint is élt, él. Őrállói szerepében ne adjon okot arra, hogy joggal megvessék élete, vagy lenézzék, lebecsüljék kora miatt. Ehhez nem episzkoposzi, lelkeszi magatartás kell csupán, hanem krisztusi életforma, sőt életmód!

Neki ez a „*charisma*” megadatott, ne becsülje le túlzott szerénységből képességeit. Kálvin szerint:¹⁰ „*meg ne vesd*”, amit kaptál. Az a fajta túlzott szerénység, amely a félszegség határát súrolja, egy gyámoltalan vezetőt eredményez, ami ugyanolyan rossz a gyülekezet számára, mint ha az ellentéte jellemezné a vezetőt: túlzott magabiztosság, gőg vagy beképzeltség. Timóteus kegyelmi ajándékairól

⁶ KOCSIS ELEMÉR: *A pásztori levelek magyarázata* in: A Szentírás magyarázata. Budapest, 1981. 293.

⁷ LENKEYNÉ i.m. 104.

⁸ HOLZ: i.m. 111.

⁹ LENKEYNÉ i.m. 105.

¹⁰ idézi Lenkeyné in LENKEYNÉ i.m. 106.

megbizonyosodtak a vénék, ezért erősítették meg kézrátétellel szolgálatát. Az Apostolok Cselekedetein kívül csak a Pásztori Levelekben jelenik meg az ordináció, mint egy bizonyos feladat elvégzésére szóló felhatalmazás. Az ajándékozó maga Isten, ezzel az ajándékkal jól élve kell végeznie Timóteusnak a szolgálatát, és akkor megerősödik ő maga is, valamint a rábízottak is.

Ez az ige a gyülekezet, az egyház vezetőiről szól, és nem a gyülekezet tagjairól! Ez a textus az, ahol a mindenkori igehirdető lelkipásztorok különösképpen is át kell, hogy menjenek igehallgatóvá, mert rólunk van szó. De az is tény, hogy a gyülekezetnek is fontos biblikus tanítást kapnia arról, milyen legyen a lelkipásztor, illetve ennek kapcsán a mindenkori gyülekezeti előjáró, presbiter, és végső soron ő maga is. Nehéz dolga van a lelkésznek, mert az érintett szolgál az érintettől! De ha Isten Lelkétől is megérintett, akkor ez nem ítéletmondás lesz, hanem bátorítás lesz saját maga számára is, - aminek Pál is szánta e sorokat – hisszük, az Isten Lelke által megérintve!

3. Prédikáció vázlat

1. Képek a falon. Régen családtagok képei. Ma poszterek. Régen nagyszülők, szülők. Ma világsztárok. Kire tekintesz fel? Kire nézel fel? A kapcsolat egy példaképhez meghatározza az embert. Mondd meg ki a példaképed, megmondom ki vagy... „*Nincs tisztesség a földön? Nincs égi tisztaság? Én apám arcát őrzöm. Hallom anyám szavát*” - mondja a költő. Nincs tisztesség? Nincs becsület, nincs hit és nincs szeretet? Hát nincs, akire fel tudnál nézni, akit példaképednek tudnál tekinteni? Vagy a másik oldalt nézve, ha gyerekeid majd azt hallják: tisztesség, szeretet, hit, Te jutsz majd az eszükbe?
2. Egyre több nevelési szakember panaszkodik, hogy az iskolákban tapasztalható fegyelmezetlenség egyik oka, hogy a diákok életéből hiányzik már az, hogy valakire felnézzenek, valakit becsüljenek, akár saját szüleiket, rokonaikat, tanáraikat, vagy esetleg a kultúra, sport, történelem nagy alakjaihoz akarjanak hasonlítani. A mai fiataloknak már nincs példaképük, sóhajtanak fel sokan. Ez túlzás, csupán annyi történt, hogy nagy változás következett be az értékek és példaképek piacán. Régebben, ha egy rokon, családtag, falubeli tanult és sokra vitte, vagy becsületes, netán egyszerűen jó keresztyén ember hírében állt, akkor megbecsülte a család, a fiatalok felnéztek rá, és olyanok akartak lenni, mint ő. Ma – felmérések mutatják – a fiatalok inkább a médiából, a zene- és celebiparból választanak példaképet, pontosabban bálványt akkor is, ha azok élete minden, csak nem példaértékű. (Az „idol” imádata, mint valláspótlék.)
3. Mi történt? Nem kell a példa? De igen! Igazából és belül mindannyiunknak szükségünk van olyan valakire, akit nem csodálni, bálványozni, hanem követni lehet. Nem szólamok kellenek, hanem megélt példa. Itt a templomban is! „*A szó csak tanít, a példa vonz*” – mondja a latin közmondás. Nagyon igaz ez a keresztyénségre is. Pál apostol mai igénkben azt kéri az ifjú Timóteustól, hogy legyen példa! Élete mindenben legyen példaszerű a gyülekezet számára. Kéri ezt annak a Jézusnak a nevében, aki az Isten képe! Ezért mondhatta: „*aki engem látott, látta az Atyát*”. Jézus nemcsak sokat és sokakat tanított, hanem élte, megélt azt, hogy mit jelent Embernek lenni. Megmutatta, ki az Isten, és milyen az Isten szerinti ember. Milyen az, amikor valaki pozícióba kerül, ráadásul adatik valakinek minden hatalom mennyen és földön, és arra használja, hogy Zákéusokat, bűnös nőket, vámszedőket, gyűlölettől lihegő farizeusokat vonz magához, formál át életével! Sőt! Megmossa tanítványai lábát, és azt mondja: „*Mert példát adtam néktek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek*”. (Jn13,15)

4. Akkor Jézus a mi példaképünk? Nem! Ő nem példakép. Több. Ő az Isten Fia, a Megváltó Krisztus, aki által mi, valóban bűnös emberek Isten szerinti életet élhetünk. Nem Jézus utánzásra, hanem Jézus követésre van szükség! Hálából az ingyen kegyelemért, a bennünk lakozó Szentlélek által minden nyomorúságunk, gyengeségünk ellenére mi is lehetünk példává. Olyanná, akinek szavai és tettei harmóniában vannak. Ezt várja el tőlünk az Isten. Ezt várják el gyermekeink. Ezt várjuk el mindenkitől mi is, aki „elől járó”. Milyen szép kifejezés: előljáró. Akinek életét látva azt mondják a többiek: igen, hiszek szavának, én is úgy szeretnék élni, mint ő, én is azon az úton szeretnék járni, ahol ő. Igen ám! Csakhogy egy ilyen példamutató élethez fel kell nőni! Ehhez bizonyítani kell. Ez nem tudás, diploma, kapcsolatok, és főleg nem beosztás kérdése! Ehhez sok megélt tapasztalat, azaz bölcsesség kell, hogy valaki példaszerű keresztyén életet éljen mások elé.
5. Éppen ezért a bibliai időkben a közösségek, a zsidó és a keresztyén gyülekezetek vezetői is általában 50-60 év fölötti tapasztalt és hiteles emberekből álltak. Timóteus még csak 30 körül lehet. Ő is elmondhatta volna Jeremiás szavait, amikor erre a szolgálatra rendeltetett, amit akár én is, vagy közülünk többen ugyanúgy elmondhatunk: „*Ó, Uram, Uram! Hiszen nem értek a beszédhez, mert fiatal vagyok!*” (Jer 1,6b) Ki figyel szavára és ki tiszteli, és miért is nézne fel egy fiatal, tapasztalatlan, bocsánat, de ebben az értelemben tejfelesszájú ifjúra? Mindenki, csak azért, mert ő a lelkész, vagy a püspök? Nem! Vagy azért, mert ő csak félig ember, szinte angyal, aki tökéletes, sőt emberfeletti lény? Nem! Az egyházban nincsenek szupermenek.
6. De arra az ifjúra felfigyelnek, és hallgatnak, aki nem magára, hanem arra mutat, aki a nagy betűs Életet hozta el nekünk. Pál azt kéri Timóteustól, tőlünk, hogy ez látszódjon meg rajtunk. Hogyan kell ezt tenni?
7. Légy példa, mondja az apostol. Hogyan lehetnék én az? Egyszer azt mondta egy lelkész egy ifjú, lelkes fiatalnak, aki ki akart menni az utcára, és ott mindenkit megkérdezni, hogy ismeri-e az Úr Jézust, hogy ne beszélj mindig Jézusról! Él úgy, hogy kérdezzenek róla! Erről van szó! Ezt pedig már lehet az idős kor előtt is, de ez a példamutatás csak akkor lehetséges, ha a lelkész, vagy más előljáró Krisztus példáját példamutatóan szeme előtt és szívében tartja. Tudja, hogy nem ő az egyetlen, akit Krisztus megragadott, és nem azért lett kiválasztva, mert különb, mint a többi, hanem azért, hogy szolgáljon neki. Példaértéke abban van, ahogyan ezt teszi.
8. Beszédben, azaz igehirdetésben, bátorító, megtérést, újjászületést hirdető, emberi nyomorúságot megértő és nem ítélkező megszólalásban. Azonban nem elég, ha ezt szépen teszi, de végül is azt mondják róla: bort iszik, és vizet prédikál. Az ember a kimondott ígéket életével vagy aláhúzza, vagy áthúzza! Nem mindegy!
9. Ezért légy példa nem csupán magaviseletben, hanem egész létmódodban. Ne csak úgy viselkedj, hanem légy azzá teljesen. Különb majd megszólal az ítélet a gyülekezet és a kívülállók felől, és talán az utolsó ítéletkor is, amikor hiába védekezünk azzal, hogy az ő nevében profétáltunk...
10. Szeretben, mert nélkül nem lehet az Istenről beszélni, prédikálni, hiszen szeretete teremtett, hordoz és váltott meg. Krisztus is azt kéri: „*Maradjatok meg az én szeretetemben!*” (Jn15,9) Szeretet nélkül nincs hit, hiszen hitünk éppen az, hogy „*mi ismerjük és hisszük azt a szeretetet, amellyel Isten szeret minket!*”. Mert Krisztusban nem számít más, csak a szeretet által munkálkodó hit – írja Pál a Galatákhöz írt levelében.
11. Ezért légy példa hitben is. Mert vannak a kegyetlen kegyesek, van, aki hívőnek vallja magát, de közben képmutató tévtanító, és olyanoktól akarják tiltani a híveket, amelyek Isten ajándékai! (Lásd a textust megelőző verseket!)

12. Te maradj meg a tiszta életben és tanításban. Ezt pedig csak úgy tudod megtenni, figyelmeztet az apostol mindannyiunkat, ha gondunk van az Írás olvasására, igehirdetésre, és a tanításra.
13. Timóteus példászerű keresztyénéletet élt, Pál ezt írja második levelében: *„Hálát adok Istennek... eszembe jutott ugyanis a benned élő képmutatás nélküli hit...”* (2Tím 1) Ebben az öt dologban példás volt. Ötös! Jeles! Ám szerény, alázatos szívű. Azonban szükség van arra, hogy aki felelős vezetője egy közösségnek, legyen az gyülekezet, család, ország, cég, bármi, az ne csak a jót mutassa fel, hanem küzdjön, sőt harcoljon a rossz ellen is. Ha ezt teszed, akkor felkínálsz az Istentől kapott jót képmutatás nélkül, és megmented magad is, és hallgatóidat is a tévelygéstől, zsákutcától, képmutató, üres élettől.
14. Ez a mi felelősségünk! Isten az elhívottaktól többet kér számon. Tudja, hogy mi mennyire alkalmatlanok vagyunk, Jobban, mint mi. Mégis elhívott. Mit tegyünk? Testvérek! Nálunk nincsenek képek a templom falán. Mert mi minden szavunkkal, tettünkkel Krisztusra mutatunk. De nemcsak mutatni, nekünk is rá kell felnézni! Arra a Krisztusra, akiről jól mondta egy régi előjáró, egy nagy püspök igehirdető: *„Jézus a személyiségével nevelt. Ma is azért nevel, mert most is az, aki egykor volt. Nem amit mondunk, hanem akik vagyunk. Nem aminek látszunk, hanem amit élünk. Nem amiről bölcselkedünk, hanem ami próbát megállunk: ez bennünk a győzelmes erő, ez a nevelő hatalom.* Ezt ne feledjük soha! Mi lelkészek, presbiterek, Krisztushoz tartozó keresztyének!

4. Példák, képek, szemelvények

- a) Ravasz László örökervényű szavai szólnak minden „vallástanítónak”, akár az igehirdetés végére is oda lehet tenni: *„Jézus a személyiségével nevelt. Ma is azért nevel, mert most is az, aki egykor volt. Nem amit mondunk, hanem akik vagyunk. Nem aminek látszunk, hanem amit élünk. Nem amiről bölcselkedünk, hanem ami próbát megállunk: ez bennünk a győzelmes erő, ez a nevelő hatalom. Jegyezzé ezt meg minden vallástanító”* (Ravasz László: A vallásos nevelés. in: Legyen világosság 1936)
- b) Irodalmi példa: A küldetésre, abban való megállásra jó példa lehet Móricztól a Fáklya. A főszereplő, a Debreceni Teológia küldötte, aki nagy elánnal érkezik meg egy szatmári faluba, és ott akar igazi „Timóteus” lenni. Mégpedig olyan nagybetűs Példa, Fáklya, amilyen még nem volt. Sajnos nem sikerül neki, mert pontosan az következik be az életében, amitől óvja Pál Timóteust. Hitben, szolgálatban „égő” lekipásztorok, esperesek, püspökök örök kísértése volt, s marad Matolcsy Miklós sorsa, kiégése, „karrierje”.
- c) Szociológiai példa: Másik lehetőség a példakép, és azok változásának, eltűnésének, illetve átalakulásának szemléltetése. „Hősfogyatkozás” vagy modellterror címmel jelent meg az Új Pedagógia Szemle 56.évf. 2006. januári számában (113-119), Mihály Ildikó írása a példaképek átalakulásáról korunkban. Interneten is megtalálható.¹¹ Bevezető gondolatai: *“A népszerű sorozatokban látott ruhákat és frizurákat az egész világon utánózzák. A popzene nemzetközű, a gyerekek mindenütt ugyanazokkal a tévéből megismert játékokkal játszanak... Hozzávetőleg ugyanazokban az években, amikor a norvég médiakutató a fent idézett megállapítások alapjául szolgáló tapasztalatait szerezte, ugyancsak Norvégiában egy szociológiai felmérés is készült. A vizsgálat arra vállalkozott, hogy egy korábbi, a gyerekek ideáljaival kapcsolatban végzett felmérés kérdéseit megismételve, összevethesse a serdülők által választott példaképek változásait az eltelt kilencven év alatt. A két időszak között tapasztalt változások nagyságrendje még az előzetes kutatási hipotéziseket is felülmúlta. Bebizonyosodott, hogy míg a 19–20. század fordulóján élt kamaszok többnyire a történelem és*

¹¹ <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/hosfogyatkozás-vagy-modellterror>

az irodalom nagyjai közül választották ki eszményeiket, addig kilenc évtizeddel későbbi kortársaik számára a követni kívánt hősök elsősorban a sport, a popzene és a mozi világából kerültek ki."

- d) Ha olyan a kapcsolat a gyülekezettel (!), és nem beszélésnek, célzásnak veszik, lehet hozni vicces példaként a jól ismert „tökéletes pap” elvárásort, szembe állítva az igazi elvárásokkal, azaz igénkkal.

„A tökéletes pap pontosan 10 percet prédikál. A bűnt elítéli, de azszal senkinek nem okoz fájdalmat. Naponta reggel hattól éjjelig dolgozik, de a telefont hajnali ötkor is szívesen felveszi. Ellátja a templomi teendőket, villanyt szerel, kertészkedik, és szépen - takarít.

Hetente 20.000 Ft-ot keres, jól öltözködik, értékes könyveket vesz és a kocsija sem utolsó. Minden héten 15.000 Ft-ot oszt szét a szegények között. Emellett 26 éves, de 30 éves lelkipásztori gyakorlattal rendelkezik. Nagyon szereti a fiatalokat és minden idejét az idősekkel tölti. A tökéletes pap mindig mosolyog, mert odaadó munkájához az erőt a kitűnő humorérzékéből meríti. Naponta 15, a gyülekezetbe tartozó családot, ugyanennyi kórházban fekvő beteget és magányos gyülekezeti tagot látogat meg. Minden idejét az egyháztól elhidegült hívek pásztorolásával tölti, és mindig az irodában van, ha keresik.

Ugyanis, ha a szokottnál 10 perccel hosszabban prédikál, akkor bőbeszédű, ha hangosabban prédikál, akkor ordibál, ha normálisan beszél, akkor az ember nem ért semmit, ha saját autója van, akkor világias beállítottságú, ha viszont nincs autója, akkor nem halad a korrall, ha az egyházközsg tagjait látogatja, akkor szimatol, ha családokat látogat, akkor nem törődik a családjával, ha otthon van, akkor miért nem látogat családokat, ha a pénzről beszél, akkor pénzsóvár, ha a templom javára gyűjt, akkor kihúzza az emberek zsebéből a pénzt, ha nem rendez ünnepséget, akkor semmi sem történik, ha ünnepséget szervez, akkor nem tud nyugton maradni, ha a templomot renováltatja, akkor feleslegesen szórja a pénzt, ha nem építkezik, akkor hogy mindent tönkremenni, ha fiatal, akkor nincs tapasztalata, ha idős, akkor mikor megy már nyugdíjba, és ha meghal, akkor nincs aki pótolja."

5. További szempontok az istentisztelet alakításához.

Lekció: Jer 1,4-10; vagy 2Tím 1,3-7; vagy Jn 13,12-20.

Énekek: RÉ 474, 89, 479, 395, 236.

Szempontok az imádsághoz:

- Hálaadás azért, hogy tudhatunk Istenről. Hálaadás azért, hogy kegyelmes Atyaként ismerhetjük meg!
- Köszönet a megváltásért, az ingyen kegyelemből való megigazulásért. Krisztusért, aki mindezt lehetővé tette nekünk.
- Köszönet azért, hogy elfogad bennünket úgy, ahogy vagyunk, pedig oly sokszor elbukunk az ő útján.
- Hála végtelen türelméért, hogy kitart mellettünk, felemel és vezet.
- Köszönet, hogy szánkba adja igéjét. és bátorít, ne féljünk, mert mielőtt megszülettünk, már ismert.
- Kérés azért, hogy meg tudjunk állni a hitben. Adjon tiszta látást Szentlelke által.
- Kérés megerősítésért, hogy ne hozzunk szégyent szent nevére, és lehessünk példák beszédben, életmódban, szeretetben, hitben, tisztaságban.

- h) Könyörgés az egyházért, különösen a szolgákért, azaz vezetőkért, hogy felelősségteljes küldetésükben ne lankadjanak, ne égjenek ki, ne csüggedjenek, és ne feledjék: az egyháznak a Jézus a fundamentuma!

6. Felhasznált és ajánlott irodalom:

GOTTFRIED HOLZ: *Die Pastoralbriefe*, Theologischer Handkommentar zum Neuen Testament. Evangelische Verlagsanstalt GmbH, Berlin 1986.

ADOLF SCHLATTER: *Die Briefe an die Thessalonicher, Philipper, Timotheus und Titus*. Evangelische Verlagsanstalt GmbH, Berlin 1953.

WILLIAM BARCLAY: *Briefe an Timotheus, Brief an Titus, Brief an Philemon*. Aussat Verlag Wuppertal 1974.

LENKEYNÉ SEMSEY KLÁRA: *Exegézistől a Prédikációig 1. Tímóteushoz írt első levél magyarázata*. Debrecen, 1988.

ERDŐS KÁROLY PONGRÁCZ JÓZSEF: *Újszövetségi bevezetés*. Pápa, 1942.

BROCKHAUS KOMMENTAR ZUR BIBEL III. Brockhaus Verlag Wuppertal, 1987.

KOCSIS ELEMÉR: *A pásztori levelek magyarázata* in: A Szentírás magyarázata. Budapest, 1981.

MAGYARÁZATOS KÁROLI BIBLIA THE NIV STUDY BIBLE magyarázatával. Veritas Kiadó Budapest, 2001.

VARGA ZSIGMOND J.: *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest, 1992.

Horsai Ede

DRHE egyetemi lelkész